

MAGYAR KURIR

Indult Bétsből, Pénteken December' 6-dik napján, 1816-dik esztendőben.

Nagy Britannia.

Az *Anglus* levelek néhány napoktól fogva mind csak a' *Londoni*, *Spa-Fieldi* híres népgyűlésnek leírásával múlattatják olvasóikat. Egy újabb levélben, a' melly Nov. 15 dikén indult *Londonból*, így festile ezt a' garáználkodó gyűlést: — “

„Tegnap *Londonnak* égygyik legnépesebb utzáján sétálván (így szoll a' tudósító) látom, hogy némely le's fel járó emberek a' falon valami híradó czédulát olvasnak. Én is elolvastam, de csak a' titulusát, melly e' volt: *A' szerentsétlen kézművesekhez, tengeri emberekhez, fabrikásokhoz, 's egyebekhez, a' kik Londonban, Westminsterben, Southwarkban, 's a' körül-lévő vidékeken laknak, és ma, a' meghatározott özsze-gyűlekezésnek helyén, úgy mint Spa-Fielden (a' fenyítő házhoz közel-lévő puszta-mezőn) megjelenni akarnak,* “ — Mint-hogy az utzán járó emberek ezt a' meghívást oly nagy megvetéssel szemlélték, hogy ezer között alig találtatott egy, a' ki csak meg is olvasta volna, tehát annyival erősebben tsudálkoztam, midőn ma azt láttam, hogy az újságok úgy rágódnak rajta, mint valami nevezetes történeten. Tudniillik arra intik ezen újságok a' népet, hogy tsak legyen tsendes türedelemmel, mert azok az inségek, a' mellyek rajta feküsznek, nem olyanok, hogy hirtelen elbáríttathatnának; sok idő kívántatik arra, hogy a' bődögabb napok vissza téríthődhessenek. Ez az intés úgy hangzik, mint ha már éppen a'

támadás' örvényének széle mellett állanánk; erre nézve, mint szemmel látott tanú, úgy leirok mindent, mint magam láttam. —

„A' gyűlés valami 15 ezer emberekből állhatott. Sok jó ruhás emberek, tudván azt bizonyosan, hogy a' katonaság nem fogja magát a' dologba elegyíteni, újságlátásnak kívánásából megjelentek a' sokaság közt, minthogy úgy gondolkoztak, hogy ha oly dolgokra találna a' nép vetemedni, hogy katonáknak kellene megzabolására előállani, tehát nékiek még ekkor is elég idejek leszen az eltávozásra. Minden útzákon, mellyeken ezen mező felé lehet menni, lehetett embert látni eleget, de katonát, még tsak politziai katonát sem, égygyet is. Egy *Fiaker* (béres hintó) déli égy orátájbau meg-érkezett valami három pár orátorokkal, 's egy kortsma előtt megállapodván, ezek egy kevéssé, kétségkívül az oratori tűznek a' *Bachus* tüze mellett való felmelengetésére, béültek oda. Valami fél óra múlva felállott az esmeretes *Hunt*, egy felettebb nyúghatatlan elméjű ember, a' *Fiaker*' menyezetre (a' hintó' tetejére), 's a' körülállóknak sokasága azonnal kinyilatkozattatta tapsolás és egyéb lármázás által a' magamegelégedését. Még különösebb volt az, hogy az ő igazi *Anglus* patriótai gondolkodásának szemmel is látható jelentésére, a' feje felett egy háromszínű nagy zászlót tartottak, a' mellyen valami irás volt, de a' mellyet én a' nagy távolság miatt' el nem olvashattam. Utánna még más három orátorok másztak-fel a' *Fiaker*' fedelire, 's

rendre minyjok intéztek égyégy beszédet a' néphez. A' tanátskozás harmadfél óra-
kor végződött-el, midőn az Orátorok a'
kortszába ismét bémentek, 's annak jeléül,
hogy ott benn vagynak, a' három színű
nagy zászlót az ablakból kifüggesztették,
az emberek pedig lassanlassan elszéledvén,
ma már ismét olyan tsendesség van, mind
ennekelőtte volt. Az előrevaló vigyázás-
béli készüléteket mindazáltal megtéetni,
tsakugyan nem múlatta vala el a' Londoni
Magistrátus. Jó távolságra néhány kompá-
niapolitziái katonaság állott készen; a' Lord
Májer kivánságára a' Király testörző sereg-
ből is néhány csoportok bėjöttek vala a' bel-
ső városba; 's a' *Tower* nevű várnak (mely-
ben a' fegyveres, pénzverő, és a' privile-
giumos papirosokat 's egyéb betses dolgo-
kat tartó házak talaltatnak) kapui bezárat-
tatván, mellette két Regementek állottak
fegyveresen."

Egy más, 's ennél még újabb tudósí-
tásban olvassuk, hogy a' Hunt' beszéde
oly mérges kifejezéseket foglalt magában,
hogy azokat mind kiadni, még a' *Londoni*
újságlevelek sem találták jónak. Az a'
nagy zászló, melyről azt mondja az előb-
beni tudósító, hogy azt a' Hunt' feje felett
tartották, a' Fiakerhez volt kötözve. A'
rajta látszó színek ezek voltak: *Zöld, Fe-
jér, és Veres*, ilyen irásokkal: *Kenyeret,*
az éhezőknek tartatásokra! — *Igasságot,*
az elnyomóknak öszszetoretetésekre! —
Itélet-tételt, a' bűnösöknek megbüntete-
tésekre! —

Ez az újabb tudósító abban sem egy-
gyezik-meg az előbbenivel, hogy Hunt 's
a' többek, a' Fiaker' fedelén állva végez-
ték volna el beszédjeiket, mert azt mond-
ja: hogy eszébe vévén Hunt, hogy a' tü-
zes deklamálás 's kezeinek mozgatása köz-
ben onnét könnyen lefittyenhetne, tehát
leszállani jónak találta, 's társaival égygyütt
a' *Merlin pintzéje* nevű kortszmának abla-
kába vontá be magát, 's itt végezték el be-
szédjüket 's tanátskozásukat. — Megjegy-

zik, hogy a' népnek az a' buzgósága, hogy
a' Fiakert, melyben az Orátor Urak ültek,
az útzakon maga huzta vissza felé, Hunt
Urnak jótska számú aranyaiba került. —
Mikor egy utzán végig mentek a' lármá-
zók, valami vas rostélyt meglátván, annak
rudjait ki akarták rángatni, hogy fegyver
gyanánt éljenek azokkal, de szerentsére
politziái 's egyéb katona strázsák érkezvén
oda, nem engedték-meg, hogy el kezdett
munkájokat véghez vibessék.

A' mi egyéberánt ezen garbontzáskodó
népgyületeknek veszedelmes vagy nem ve-
szedelmes vóltokat illeti, erről ilyen vé-
lekedést olvasunk az előhozott levelek köz-
zül az elsőben: —

„A' keresmény egy időtől fogva sok
helyeken sikeresülni kezdett észrevehető-
leg; a' panaszolkodók is kevesednek; az a'
hideglelés indulatoskodás is, melly a' há-
borus időkben fennállott kereskedésbéli
kútfejeknek a' békesség' helyreállása miatt
történt kiapadássok által okoztatott vala,
már nem uralkodik; az emberek az időhöz
kezdik alkalmaztatni magokat, 's erre meg-
tanítja őket a' szükség. Az intó és tanító
példáknak soksága megtanította az embe-
reket a' türedelemre és arra, hogy ne oly
könnyen engedjék magokat masok által
felindittatni. Az 1796-dik esztendőbéli
Levelező Társaságok még oly eleven emlé-
kezetekben vannak az Anglusoknak, hogy
mindenek jobban esmérik az efféléknek
veszedelmességét, hogy sem azokat előse-
gélteni iparkodnának. Olyan kétségbeesett
emberek ugyan, kik mindeneiket elveszt-
ven tsak az ilyen zenebonáskodásokból re-
mélhelnek valami nyereséget, mindenütt,
's kivált ezen nagy városban bőséggel talát-
tatnak: de ezeket oly esmeretesekké tette
már a' közönséges nyomtató sajtó, hogy ba-
jossan tsábitanak-el többé valamelly betsüle-
tes embert. Egy, az embereknek legala-
tsonyabb seprejéből álló gyülés, melynek
öszszegyűjtői egy serkortszmáros és egy eltsa-
pott iródeák, *Begall* és *Preston*, a' kik,

mint halljuk ezt a *Spa - Fieldi* népgyűlésnek is eszközlői valának, politikai tekintetben nehezen lehet veszedelmes, de szolgáltathat alkalmatosságot egyéb bűnös tselekedetekre: de a' mellyek ellen fogantatosabb lehet a' Ministerekkel ellenkező részen lévő újságíróknak üres intéseiknél, az, ha a' Polgármester *Wood*, és a' Magistratus' több tagjai olyan eszközöket fognak elő venni, a' mellyek az ilyen garbontzás sokadozásnak a' nevezett mezőn való össze- gyülekezését megakadályoztathatják. És a' mi *Wood* ot, a' Polgármestert, magát illeti, úgy látszik, hogy őtet, a' maga minden respublikai gondolkodása mellett is, a' népnek tolvajságból, tsalárdkodásból, 's minden egyéb bűnhődésből élő része, nem kevésbé gyűlöli. A' múlt szerdán éppen tanácsban ült, midőn egy levelet adtak a' kezibe, mellyet ő felnyitván ott közönségesen azt olvasta-belőlle, hogy minekelőtte kilentz napok eltelnének, egy golyóbis által a' más világra fog küldtetni. Végezvén *Wood* a' levél' olvasását, tsak azt mondta réá, hogy már ez a' negyedik fenyegetőző levél, mellyek mostanság érkeztek hozzá, de a' mellyek őtet meg nem fogják változtatni. — úgy látszik, hogy ő a' népnek törzsökös és vagyonosabb része által kedveltetik leginkább! Hogy a' Ministeri rész nem kedvelli, abból elég nyilván- ságosan ki lehet hozni, hogy mikor a' napokban Polgármesteri beköszöntő vendég- séget adott, nem jelent meg, a' bevett szokással ellenkezőleg, sem a' Ministerek sem a' külső Követek közül tsak egy is, kivé- vén az Amerikai Egygyesült Státusok' Kö- vetjét, pedig a' bivoató levél mindenikhez elküldetett; a' mellyért, mint látszik, a' Londoni vagyonos lakosoknak többsége, iparkodott néki a' fogyatkozást kipótolni, az által, hogy mikor a' vendégségbe való menetelt egy nagy nehéz czeremoniás hin- tóban tartotta volna, abból a' lovakat ki- fogván legalább fél orányira vonta azt a' polgárság minden felől hallató *hurrah* kiál-

ozások között; az aszszonynéppel telelővő ablakokból pedig fejer keszkenőknek tso- váltatásával köszöntetett mindenütt, a' hol elment. A' vendégség után ő maga e'kép- pen beszéllett arról, hogy a' Ministerek meg- nem jelentek: — „Az én politikai princi- piumaimugyan megváltozhatatlanok, hanem a' múlt esztendei Polgármesteri foglalatos- kodásaim közben elfelejtkeztem vala azok- rol, 's egyedül tsak a' tsupa részrebajolha- tatlanságot hordoztam szemeim előtt. Te- hát reménihettem azt, hogy az ő Felsége' Ministerei, ilyen magamviseletével meg fog- nak elégedni. Azonban úgy veszem eszem- be, hogy sem az előbbeni sem ezen mos- tani alkalmatossággal nem adá a' maga megje- lenése által egygyik Minister is valamelly jelét annak, hogy részre nem hajló magam- viseletét helybe hagyná. Nekem, a' nél- kül hogy tudnám, meg kellett őket bánta- nom; hanem én, polgártársaimnak azon in- dulatjára, melly szerént engemet ők újo- nan Polgármesterré választottak, 's a' tsak- nem közönséges helybehagyásnak kifejez- tetésére, 's az ezen ebédnél megjelent sze- mélyekre fordítván gondolataimat, mind ezek által sokkal nagyobbban megtiszteltet- ve 's megvigasztalva, mint a' Ministereknek jelen nem létek által megkedvetlenítettve, lenni érzem magam'. Életemnek veszedel- meztetésével is folytatni fogom hivatalos kö- telességeimnek leg szorosabb lelki esméret- szerént való telyesítését.“

Azt hiszik erről a' Polgármesterről, hogy *London* városa őtet az első választás' alkalmatosságával, a' maga egygyik kép- viselőjévé fogja választani a' Parlamentumba.

A' *Londoni Kurir*, 's ebből a' *Párisi Monitor* is, ilyen tzikkelyt adtak-ki: — „Úgy esett értesünkre, hogy a' *Svédziai* volt Király Gróf *Gottorp*, a' jövő hónapot határozta volna a' maga fia' emberkori ide- jének (majorennisségének) ki nyilatkoztatá- sára, 's erőssítik, hogy őtet ezen czeremo- niának alkalmatosságával arra is reá akarja venni, hogy mondjon-le a' *Svédziai* koro-

márol. Ennek a' czélzásnak nem lehet felettébb szokatlannak nem látszani. Havan a' fiunak jussa, úgy az apa őtet attól meg nem foszthatja (nem iparkodhatik megfosztatásán); ha pedig nintsen jussa, mire való a' lemondás? "

A' *Timesben* bevesen irnak a' *Jesuita* szerzet ellen; említik' azt is, hogy *Lancasterben* *Prèston* mellett *Stonyhurstban* nagy Collegiuma van ezen szerzetnek; 's *Irlandiában* *Castle - Brownban* pedig még nagyobb; 's erőssítik, hogy a' Protéstansok nagy számmal kezdenének a' Catholicusok' religiógára térni, és hogy átaljában nevezetesen a' belső grófságokban, nevezetes lépéseket tenne a' térítés' munkája.

Szent Ilona szigetéről újabb tudósítások érkeztek *Londonba*. Ezek Sept. 30-dikáig szollanak. *Bonaparte* nagy ellenkezésben él a' Kormányozóval *Hudson Lowével*. Semmi idegen nem botsáttatik hozzá, 's minden idegennel való közösülésének útja egészszen ketté szakasztatott. A' 20,000 font Sterlingek, mellyeket *Anglia* eddig a' *Bonaparte*' 's hozzátartozói számára adott, 8000 fontokra szállittatván-le, ezért *Bonaparte* mérgiben arra határozta magát, hogy ezüst asztali készületeiről a' *Sasat* 's egyéb Császári czimeket levakartasson, 's az ezüstöt eladassa, melly is mint hallatik 19,5000 font Sterlingre betsültetne; 's a' volna a' czélja, hogy legalább a' maga számára semmit ne vegyen-el az *Anglusok*-tól. Hanem, mint hallik, a' Kormáoyozó tudtára adta annak, a' ki az ezüstöt meg akarja venni, hogy megveheti ugyan, hanem a' summát, mellyet érte adna ('s a' mellyet ezüst forint szerént valami 200,000 forintokra tebetni) az ő, és ne' a' *Bonapar-*

te' kezébe adja. — A' sziget körül négy *Fregátok* állanak vigyázaton; a' *Phaeton*, *Racoun*, *Pelargus*, és *Julie*.

S t i r i a.

János ő Cs. Fő Hertzegsége 27-dikben estve, 's a' *Sicítiai Leopold* Princz a' maga élete kedves párjával *Mária Klementina* *Austriai* Cs. Fő Hertzegaszszonyal, kik *Bétset* ide hagyván *Nápoly* felé vették és folytatják útjokat, 28-dikban estve, *Graetzbe* érkeztek, a' hol 29-dikben a' tisztelt Fő Hertzeg' társaságában a' *Johanneum* minden ritkaságainak megnézegetésével töltötték idejüket, 's az institutum' emlekezt et ő könyvébe is beirták betses neveiket.

H i r a d á s.

Az alábbirt, Felséges helybehagyással közönségesen hírül adja a' maga pártfogóinak és barátjainak, hogy egy *Berlinben* az 1815-dik esztendő *Juniusának* 20-dik napján költ *Kabinéti* irásszerént, neki, az ő mesterségi szorgalmatosságának buzdítására, *Prussus* Király ő Felsége a' maga különös kegyességéből és kegyelmességéből, egy megtiszteltetési polgári, arany, füles és pántlikás, pénzt (medalliát) küldött légyen. —

Továbbá azt is jelenti ugyan ő, hogy a' maga addig való lakását a' városban az úgynevezett *Tiefen Grabenből*, a' 166 számú házból, a' *Graben* mellett az úgynevezett *Schlossergaeszchenben* lévő, 635 számú háznak 2-dik emeletébe, által tette légyen, és magát mindeneknek, minden magyar ruházatok' készítettése által való legpontosabb és tsinosabb szolgálatjára, ajánlja.

Horváth György

Polgári Magyar Köntöstsínáló.

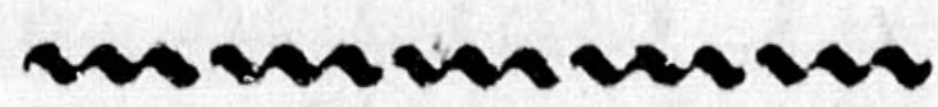
- Dec. 3-dik napján Száz forint Huszaspénzért, Váltótzédulában 334 5/8 forintot,
— egy Császári aranyért. — fl. — kr. — Egy Hollandus aranyért — fl. — kr. adtak
Dec. 4-dik napján 100 forint huszas pénzért, Váltótzédulában 335 1/3 forintot,
— egy Császári aranyért — fl. — kr. — Egy Hollandus aranyért — fl. — kr.
Dec. 5-dik napján 100 forint huszas pénzért, Váltótzédulában 336 — forintot.
— egy Császári aranyért — fl. — kr. — egy Hollandus Aranyért — fl. — kr.

Hazai Dolgok és egyéb Toldalékok.

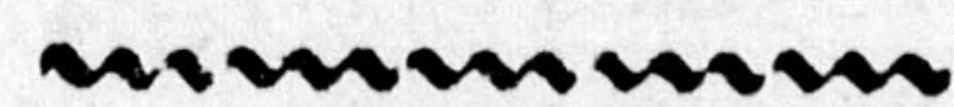
Magyar Ország.

Ő Felsége méltóztatott Takta-Kenészi Drevenyák Ferencz Urat, Sz. István Rendje Vitézét, Tsász. Kir. Udvari Tanácsost, a' Szomolnoki kerületbeli Bánya-Inspectort Alsó Magyar Országi Fő Kamarai Gróffá és az Alsó Magyar Országi Szabad Királyi Bánya-Városok állandós Commissariusává kegyelmesen kinevezni, melly rangjához képest Nov. 16-dikán Bétsben a' Tsász. Kir. közönséges Udvari Kamara előtt felesküdt.

Karloviczról Nov. 16 dikán. A' mi Gymnasiumunk, mellyet Nagy Méltóságú Sztratimirovics Istvány Ur Karlovitzi Görög nem egyesült Érsek, ő Excellenciája fundált, napról napra nevedik, és belső elintéztetésében mind inkább tökéletesedik. Az Iskolai újj esztendő Nov. 10. a' Görög Cathedralis Templomban tartatott Veni-Sanctével kezdődött; a' midőn ő Excellenciája a' Lythurgiának végezetével az Oltártól kifordulván, a' számos Ifjúsághoz, Rác nyelven szívreható Beszédet tartott, és ezen szépen virágzó Iskolába gyült Ifjúságot a' Tudományokra és Erkölcökre buzgón serkentette. Ezen elkezdett Iskolai esztendő két tekintetben emlékezetes. — Először, mivel a' ma Tudós, és derék Mineralogiája által méltán elhíresedett Wolny András Director Ur helyett, a' ki Septemberben a' Méltóságos Gróf Károlyi Familiának Beregh Vgyei Timó Fabrikájához Directornak ment, T. T. Rummy Károly Ur, eddig a' Nagy Méltóságú Gróf Festetics Georgikonában volt Gazdaságheli Professor ide Directornak, és Első Professornak meg érkezett, 's mindgyárt Nov. 11-dikén a' nagy Auditoriumban Hivataljához az által kezdett, hogy Deák nyelven az Ifjúsághoz jeles beszédet tartott arról, melly szükséges legyen a' Tudomá-

nyokat a' jó erköltsel össze kaptsolni; azután fel olvasta az Iskolai Törvényeket. A' Director Ur tanít, valamint az előtte való, Philosophiát Természeti historiát, Physikát, Mathesist, és Geographiát. — Másodszor figyelmetességre méltó az, hogy e' mostani eszt. ezen Gymnasiumba Magyar Országból is, kiváltképpen Báts Vármegyéből, és a' Bánságból sok Ifjak érkeztek, kiken a' nagy lelkű Érsek Ur az által kívánt könnyebbíteni, hogy a' szegényebbeket az itt lévő alumneumba felvéteti. — Általjában mind a' város szép helyheztetése, mind Lakosinak jósága sokat kedvez a' tanuló Ifjúságnak.

Polgárdiból, Novemb. 9-dikén. —

„A' Nagy Méltóságú Német Ujvári Gróf Batthyáni Imre Ur egy a' Fő Órvosok közül való; nem is gondolhatni hogy egy Gyógyító Hely, vagy Ferdő - Ház, több gyógyításokkal ditsekedhetne, mint ezen Méltóság' Polgárdi Kastélyánál láthatni. Minden külömbség nélkül Zsidó, Czigány, Magyar, Német, Tót 's akármi nyavalyás legyen, ingyen gyógyíttatik, ingyen a' maga Patikájából ad kinek kinek Orvosságot, még pedig olly Serénységgel, és jó szívvel, hogy minden dolgát félre hagyja, ha betegek vannak (a' kik pedig minden nap' számosan odagyűlnek). Serényebben, szívesebben bánik velek, mint a' kik pénzért gyógyíttanak. Ha a' maga Jobbágyai között valamelyiket meg-érti, hogy a' fél órányira fekvő Kastélyába, hozzá ki-nem mehet, tehát maga a' Jobbágyához bé megyen, és ott a' beteg ágyába meg vizsgálja a' nyavajáját, és a' hoz meg kívántató Orvosságot el készitti és bé küldi. Magam is részese vagyok (igy szól a' tudósító) ezen drága jótéteményének, a' midőn bölts tudományja, és orvossága által, rendkívül való nagy betegségbe lévén, már kétszer

hozott vissza a' halál úttjáról, mellyért még a' hamvainak is örök tisztelettel és háládással tartozom.

De nem csak Orvossággal, hanem gabona, pénz, 's más béli segedelemmel is gyámolittya szűkölködő Felebarátyát, a' külföldieket meg ajándékozva nagy vigasztalással eresztí el; a' Helységébe lakó szegényeket esztendőtt által, gabona és pénz fizetéssel tartya. A' Jobbágyainak, nem csak Urok, hanem Attyok. Ez előtt egynéhány esztendővel minden Jobbágyainak, a' kik pedig számosan vannak roppant 's nagy Helységébe, mind el engedte búza-dézmájokat. Most pedig, ezen nyomorútt két esztendőbe, az az taval, és az idén, látván Jobbágyainak az rossz termés miatt való nagy szükségeket, a' kukoritza-dézmájokat mind el engedte 's nekik ajándékozta, a' mellyet ha pénzzé tennének, egy nagy Summa kerülne belőle. Vetni való búzával is segítette őket.

Jönnek ezen Méltósághoz a' nyavalyások seregestől, hogy sokszor a' Kastélya körül van véve a' nyavalyások Kotsiaikkal, Eejér! Tolna, Veszprém, Szala, Somogy, Pest, Komárom és több távolabb fekvő Vármegyékből is. Zeng is a' levegőbe a' sok áldás-kívánás' hangja szerte széjjel, mellyek csoportosan jutván az Legekbe, sok ezer Áldások harmatját hintetik ezen Méltóság' kegyes Grófi Házára. Most bátor szűk idő vagyon, Mindazonáltal ezen Grófi Háznak, még is jó termése volt: Bor, Gabona, Széna, annyi, hogy leg kissebb fogyatkozást nem láthatni.

Adjon a' Szent Ur Isten, a' mi Édes Magyar Hazánk Nagygyai közzül, a' felebaráti szeretetnek és jóltéviségnek ezen különös Remekjéhez hasonló több Titusokat is, a' kik nem csak magokért, hanem más felebarátjaikért is kívánnyanak élni!

A n a o n d a K í g y ó.

Végezete. Lásd. M. K. 34. Dar.)

Sokszor láttuk őtet, farkánál fogva

tsüngen a' fának legfelsőbb ágairól le, 's ilyenkor almélkodásra méltó serénységgel, 's testbeli virgontzságával ezer meg ezer hajlások közt tekergődzött kedve szerént a' fa' ágai körül, a' napnak ekkori legverőbb fennyében. Ollykor a' fáról le tsúszván, annak törsökét farkával körül fogta, 's azután egész teste hosszában elterjedt a' körül, a' földre. A' midőn ezeket az elragadó vitzkándózásait bámúlva szemlélnők, egyszer csak, nem tsekély megszeppenésünkre, fel suhan nagy hirteten' a' fára; láttuk is nem soká ennek az okát. Egy kitsiny, róka formájú állat elmenvén azon fa alatt, az ottfent leső kígyó véletlenül lerobant, 's mint egy legyet elnyelte azt. Azután száját, szeles fekete színű nyelvével nyalogatván, le feküdt hosszában a' földre, 's farkát a' fa körül tekerte. Illyen fektibe, kedvünk szerént de rettegés 's egyszerismind bámulás közt, eléggé szemléltük őtet. Ez az állat olly héjjakkal volt fedve, mint a' krokodilus, a' mellyek közepén felfelé állottak; a' feje zöld színű, és annak közepin egy nagy fekete bélyeg; a' nyaka egy sárga búzással, mint valamelly arany nyakkötővel körülvéve; nyaka' hátulján egy nagy fekete bélyeg; oldalai setétes olaj színűek voltak. Legfőképpen pedig a' hátán igen gyönyörűséges színek tündöklöttek; a' közepéről le felé, egy széles, fekete, a' szélin kerekedett és babzós lántz láttatott, e' körül pedig köröskörül egy más kitsinyebb testszínű lántz terült. Ezen kissebbik lántz' külső oldalát egy világos sárga vonás prémezte, melly ismét külömkülömbféleképpen kerekdelve, és tömötten, egymáshoz közel fekvő nagy kerekded 's hosszú, veres bélyegekkel volt meghintezve. A' feje lapos, de felette széles; a' szemei pedig iszonyú nagyok, szélesek, és rettentők voltak. Illyen színeket játtzott a' mikor egészszent sendesen feküdt; de a' mikor napfényben, körülbelől mozgott, akkor még ezerszer szebbnek láttzott: akkor a' színei

a' napfénynek különböző-külömb rá való esésében, véghetetlenül változtak, 's imitt-amott selyemmatéria ragyogásához hasonlítottak azok.

Ezen fektiben ötet puska alá vetük, 's minnyájan fejibe tzelozván, tüzet adtunk rá; de meglehet, hogy az elsütés-kor ő talán megmottzant, vagy hogy félelmünkben nem jól vettük tzelba: nem találtuk égygyikünk is, legalább meg nem sebesítettük. Elég a' hozzá, hogy ő lövésünket fel se vette. Melyre nézve mi összebeszéllettünk, hogy ma többé nem hán-tjuk, hanem másnap' számosabban megjelenvén, meg fogjuk támadni.

A' *Ceyloniak* előtt, mint lattzik, igen esmeretes állat ez, mellyet ok *Anacondá-nak* neveztek. Nagy kíváncságot mutattak a' húsa' evéséhez, ha meg találnók ölni, ezt pedig annyival is inkább reménylették, hogy ez a' kígyó nem egy könnyen hagyja oda azt a' fát, mellyet egyszer tanyájául választ. Én ebédre megtartottam magamnál őket, melly után sok tsudát beszéltek az olyan kígyókról de én beszéléseket tsupa mesének tartottam, hanem más nap' meggyőződtem ám tulajdon szemem látásából a' felől, hogy nem sokat, sőt igen keveset állítottak azon állatokról.

A' Következett napon reggel száznál többen kimentünk ellenségünk ellen, 's azt még ugyan azon tanyáján találtuk; úgy lattzott, hogy felette dühös és nagyon éhezik, valamint nem sokára az ő retten-tőségének próbáit is láttuk. Egy rendkí-vül való tigris, (mellyek a' szigeten sokan vannak) tsaknem akkora mint egy tinó, jött azon fa alá, mellyen az *Anaconda* fülelt. Azonnal rémítő zuhanást hallottunk, 's íme mint egy nyíl, olly sebesen, rohant le ő reá a' fárol a' kígyó, megragadta kevéssel lapotzkája alatt a' hátán, a' maga rettenetes szájával, 's ember fejénél nagyobb darabot hátából kiszakasztván, el nyelte azt. A' szegény tigris ordított kínyában, 's mi felénk futásnak eredett ellenségével egy-

gyütt; de ez nem meszsze engedte szaladni, mivel három vagy négy rétben testével a' tigris teste körül tekerődzván, azt olly keményen össze urkolta, hogy azonnal lerogyott. Ezután a' hátát oda hagyván, maga testét annak feje körül gömböjítette, 's a' száját kitátván a' mennyire tsak lehetett, a' tigrisnek a' fejét megragadta, 's azt irtóztató módon össze mardosta, 's össze martzangolta. Erre a' tigris ismét felállott; mellynek a' kínyait szóval kimondani lehetetlen.

Hánykódott ugyan ide 's tova, de híjába, a' kígyó el nem eresztette, mellynek nyílt torkában való rekegő ordítása irtóztató volt. Én azt javaslottam, hogy ebben a' szempillantatban lőjjünk rá, de a' jelenlévők ellene állottak, azt állítván, hogy ők jól tudják, milyen a' szokása ennek a' kígyónak, ha tudniillik békével hagyjuk eljárni a' dolgában, azután igen könnyű lesz en elejteni őtet; de ha most bántanók, úgy feldühösödne, hogy néhányan közzülünk életeket is könnyen elveszthetnék. Ennél fogva tehát várakoztunk, 's néhányan ugyan egész nap' ott helyben maradtunk. A' tigris kínyai leirhatatlan iszonyúk, 's a' halála még szörnyűbb volt. Igen erős lévén sok dolgot adott a' kígyónak, noha ámbár ennek se' nem árthatott, se' el nem futhatott többé. Százszor is fel állott lábára, 's egy darabig futott, de mind annyiszor részint a' kígyó terhe alatt, részint annak reá tekergett teste miatt, lerogyott. Végtére, néhány órák mulva egészen elalélt, 's elerőtlenedett, 's mintegy halva feküdt; ekkor a' kígyó több ízben a' tigris körül gömbölyögvén, próbálta annak tsontjait össze zúzni; de nem boldogúlhatván benne, farkával a' nyakát körül vette, 's nagy nehezen a' tanyázó fája alá hurr-tolta.

Oda érvén vele, megragadta még egyszer keményen a' hátánál fogva, a' famel-lé lábára állította, 's a' tigrist és a' fát testével több rétben körülövedzván, össze

szoritotta azokat néhányszor olly erősen, hogy az oldalsontjai a' tigrisnek, nagy ropogásokkal egymásután összeszétörték. Azután a' lábait vette elé, 's hasonló módon négy öt helyen eltördelte. Ez sok óráig tartott, és a' szegény tigris még életben lévén; váhányszor egy tsontja ropogással eltört, mind annyiszor ordított, gyengén ugyan, de olly keservesen, hogy az embernek nem lehetett nem szánakozni rajta. Lábai után hozzáfogott a' kígyó a' feje' kaponyája' tördeléséhez, de ezen annyira elfáradott, hogy prédáját a' fa' tövénél fekvé hogyván maga felment éjjeli helyére a' fára. Ekkor mi haza mentünk, 's én egész éjjel egyszememet se' húnnyhattam bé, olly nagyon tűnődött elmém, a' már egészszen összerontsolattott de még is élő tigris' állapotján.

Más nap reggel ismét oda menvén láttuk, hogy a' tigrisnek a' teste valamely veres, képetlen darabhoz hasonló volt, és fénylett mintha enyves volna, a' kígyó pedig len özvegöngyölgetve, rajta feküdt, és azt a' maga nyálával bemázolgatta, hogy tsúszóssá, 's puhává tegye az elnyelésre. Ez is nébány óráig tartott. Minekutánna így elkészítette volna, tehát elébb annak a' fejét, azután egész testét be huzta torkába. Ez a' nyelés olly sokáig tartott, hogy a' midőn én ebédelni mentem, még tsak a' lapotzkáját nyeldeklette; míg egészszen le nyelte, egészszen bé estveledett.

Következett napon ismét kimentünk, pedig már most asszonyok 's gyermekek is voltak velünk, mivel jól tudták, hogy minekutánna már prédáját le tolta, többé nem kell félni tőle. 'S úgy is volt a' dolog; mivel a' kígyó annyira megterhelte vala a' gyomrát, hogy se' bennünket meg nem támadhatott, se' magát nem védelmezhetett. A' midőn hozzá közelítettünk, igyekezett a' fára felmászni, de nem mehetvén semmive, vastag dorogokkal ottan agyon verték. Én azután megmértem, 's találtam 35 lábnyomnyi és 4 hüvelyknyi hosszúnak. A' húsa fejér volt, mint a' borjuhús, 's azt

mondották, a' kik ettek belőlle, hogy sokkal jobb ízű, mint akármely más hus.

B e t s.

Ő Cs. K. Felsége a' riskásatermesztésnek a' Banatusban való nagyobb előmozdítására nézve meghatározni méltoztatott, hogy annak igazgatására egy Director állittassek-fel, és hogy azok, a' kik ezen hivatalt elnyerni kívánják, magokat a' jövő Aprilisig Budán az Országlószéknél jelentsék, a' hol e' végre *Concursus* fog Májusban tartatni.

Meg - Jegyzések.

Azokra az igen szép örvendező, déák, Pásztori versekre nézve, mellyeket Fő Tisztelendő, *Szent Háromsági Szereday Mihály, Károly Fejérvári Kánonok* úr, Méltóságos Rudnai Sándor Püspök Ur ó Excellentiájának tiszteletére, a' Püspöki megyebéli Papságnak nevében készített, 's a' mellyeket a' maga Tisztelt olvasóinak a' Magyar Kurir is a' maga táskájában a' mult két postanapokon le vitt, nem leszen szükségtelen megjegyezni —

1) ször, hogy az árkus utolsó levele' lapján ezen két sorok:

Sunt Stellae coelis, undis sunt sidera gemmae

Sidera nativas linguere nata plagas.

hat alám valakinek homályosotskáknak lenni látszanak, azon ne egyebet értsen, hanem tsak ezt, hogy valamint a' tengerben született gyémántok (mellyek mint annyi vizi csillagok) nagy drágaságokra való nézt, született fölgyekről az egész világra szerteszélyel el hordoztatnak, úgy Erdélynek kedves Püspökje is drága elmebéli, és szivbéli tulajdonságaira való nézt, nem maradhatott kedves születette földjén.

2) ször, hogy az ugyan azon levél-lapon találtató *Chronosticon*, sokaknak nagyon megtetzett azért, hogy minden hozzáadások, potló *partikulák* nélkül tsak oly szókból jött-ki szerentsésen az 1816-dik esztendő, mellyek a' dolognak vele-jéhez tartoznak.